Omgevingsdienst West-Holland

Aanbiedingsformulier voor AB

Agendapunt	9		
Datum	2 november 2026		
Onderwerp	Nota Planning & Control	**SharePoint:**	2026038045
Vertrouwelijk	Nee		
Doel van agendering	Ter besluitvorming		
Bijlagen	a. Nota Planning & Control 2020-2027 b. Voorgestelde Nota Planning & Control 2020-2028 c. Stappenplan		

Besluitpunten

Het algemeen bestuur wordt gevraagd in te stemmen met:

- het verlengen van de nota Planning & Control 2020 – 2023 (op 31 oktober 2022 verlengd tot en met 2024 en op 30 oktober 2023 verlengd tot en met 2027) met nogmaals één jaar tot en met 2028, waarbij uitsluitend de wettelijke termijnen voor het indienen van de P&C-producten zijn geactualiseerd conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr);
- het wijzigen van de naam van de nota in 'Nota Planning & Control 2020 – 2028';
- de opdracht aan de dienst om in 2027 deelvoorstellen voor te bereiden, voor en met het algemeen bestuur, ten behoeve van een nieuwe nota planning en control voor de periode vanaf 2029.

Aanleiding

Bij besluit van 31 oktober 2022 heeft het algemeen bestuur ermee ingestemd om de nota Planning & Control 2020-2023 met een jaar te verlengen tot en met 2024. Daarna hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die pleitten voor continuïteit van de regeling en is de termijn met nog eens 3 jaar verlengd tot en met 2027.

Nu is er behoefte aan een nieuwe nota, maar is de termijn voor de nieuw aangetreden AB-leden te kort geweest om nu een nieuwe nota te kunnen mee-ontwikkelen en vaststellen. Daarom is het voorstel om de huidige nota nogmaals, en nu met één jaar, te verlengen en dit jaar te gebruiken om een aantal onderwerpen voor mogelijke wijzigingen voor te leggen aan het algemeen bestuur.

Om voor het begrotingsjaar 2029 te kunnen werken met een nieuwe Nota Planning & Control dient voor 1 januari 2028 een nieuwe nota te worden vastgesteld door het algemeen bestuur. Omdat de planning voor het vaststellen van de nieuwe Nota ambitieus is, is een Stappenplan opgesteld en bijgevoegd hoe dit bereikt kan worden.

(Wettelijk) kader

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland.

Toelichting

Eind 2018 is de nota Planning & Control 2020-2023 vastgesteld. Deze nota is opgesteld als een ontwikkelingsnota, met daarin een aantal nog nader uit te werken onderwerpen. Sinds 2018 is er veel gebeurd in de dienst en in financiële zin zijn veel zaken ten goede gekeerd. Verschillende onderwerpen zijn aangepakt, maar nog niet alle ambities uit de nota zijn

uitgewerkt, terwijl die eigenlijk nog steeds, of weer, zeer actueel zijn. Voorbeelden daarvan zijn tariefdifferentiatie en de verdeling van de financiering over de deelnemers.

De dienst stelt in dat kader voor om in elk geval de volgende onderwerpen nader uit te werken en voor discussie en besluitvorming voor te leggen aan het algemeen bestuur:

1. robuuste financiering: degelijke financiering van basistaken en verschillende tarieven voor basis- en plustaken
2. herijking financieringsbeleid: opheffen financieringsverschillen; regels voor taakterugname; aansluiten bij de uittredingsregels in de GR bij terugname van een grote/gehele deeltaak
3. algemene reserve: nieuwe regels opstellen voor maximum op basis van risico's; overwegen een 'onderling fonds' in te stellen voor deelnemer-overstijgende kosten bij een calamiteit.

Ad 1. Robuuste financiering
In het kader van het Interbestuurlijk programma vergunningverlening, toezicht en handhaving (IBP-VTH) is de toets op robuustheid van alle omgevingsdiensten nagenoeg afgerond. De dienst verwacht nog steeds dat het eindoordeel zal zijn dat de dienst robuust is. Een robuustheidstoets heeft weinig zin als er geen sprake is van en behoefte is aan duurzame robuustheid. Het samenvallen van de 6% taakstelling en de ontvlechting van de bouwtaak van de gemeente Noordwijk laten zien dat de financiering van de dienst zulke grote aanpassingen ineens eigenlijk niet kan opvangen. Dat is ook goed, want de dienst zou overgefinancierd zijn als dit geen probleem zou zijn. Maar het legt tegelijkertijd een probleem bloot.
In het kader van het IBP-VTH zijn -op nationaal niveau- verschillende adviezen ingewonnen om tot een betere financiering van alle omgevingsdiensten te komen. Kern van deze adviezen is dat de basistaken zodanig robuust gefinancierd dienen te zijn dat de kosten van reële overhead altijd gedragen kunnen worden.
Vanuit de dienst wordt een voorstel voorbereid waarin de basistaken een zodanig tarief kennen dat het deel vaste kosten uit de overhead daaruit kan worden gedekt. Als gevolg daarvan kan het tarief voor de plustaken lager zijn, en wordt het interessanter voor de deelnemers om meer taken aan de dienst te gunnen.

Ad 2. Herijking financieringsbeleid
In de afgelopen jaren heeft de dienst zich zo toegelegd op het bereiken van een financieel optimale situatie dat het verkrijgen van de benodigde middelen voor het uitdijende werk is achtergebleven. Ook de recent door Berenschot uitgevoerde benchmark heeft dat blootgelegd: al in 2024 vóór de taakstelling en de ontvlechting lag de financiering van de dienst substantieel onder het landelijk gemiddelde.
De nadere uitwerking van het in beeld brengen van het uitdijende werk leert de dienst ook dat het tekort aan middelen dat de dienst ziet niet evenredig verdeeld is over de verschillende deelnemers. Er is in feite geen 'level playingfield' tussen de deelnemers. Een verklaring daarvoor is dat uitdijing door wettelijke taken niet een evenredig effect heeft op iedere deelnemer, maar een grotere aandeel van het verschil zit in de historie van de dienst: de deelnemers zijn op basis van verschillende afspraken toegetreden en die afspraken zijn altijd doorvertaald en nooit structureel aangepast. Dat laatste zou moeten gebeuren om een solide basis voor doorontwikkeling te leggen.
Ook bij het financieringsbeleid is het idee om het onderscheid tussen basis -en plustaken scherper te maken, met name ook met het oog op fluctuaties. Voor de basistaken zijn fluctuaties niet of nauwelijks aan de orde, en alleen op basis van regelgeving die voor alle deelnemers geldt of van uitvoeringsbeleid van de dienst. Fluctuaties in plustaken zou binnen

marges mogelijk moeten zijn, waarbij de marges een relatie hebben met de verhouding vaste medewerkers en inhuur per onderdeel. Voor terugname van substantiële taken kan worden aangesloten bij de geldende uittredingsregels uit de gemeenschappelijke regeling.

Ad 3. Algemene reserve
De algemene reserve kent binnen de dienst als regel dat hij maximaal 5% van de begrotingsomzet mag zijn. Gebruikelijk is om de omvang van de algemene reserve te relateren aan de risico's die de dienst daadwerkelijk loopt; ook de robuustheidstoets kent dit uitgangspunt. In de dienst zijn eerder al stappen genomen om te komen tot een algemene reserve die qua omvang is gebaseerd op de risico inschatting. Deze voorstellen zijn, om moverende redenen, nooit ter besluitvorming voorgelegd. De dienst zal deze ideeën herijken en alsnog in een voorstel voorleggen.
Daarnaast is het wellicht goed om met het algemeen bestuur te bediscussiëren of er behoefte is aan de mogelijke inzet van een gezamenlijk risicofonds voor calamiteiten bij de deelnemers. Soms kan zich bij een deelnemer een vraagstuk voordoen dat erg veel inzet van de dienst vraagt en daardoor tot buitensporige kosten leidt, terwijl de dienst er ook lessen uit trekt voor mogelijke volgende casuïstiek. Dit onderdeel wordt in het voorstel meegenomen.

Wettelijk termijnen
De Nota Planning & Control wordt verlengd met één wijziging. Uitsluitend de wettelijke termijnen voor het toezenden van de P&C-producten zijn aangepast, zodat deze in overeenstemming zijn met de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Voor het overige is de nota ongewijzigd gebleven.

De nieuwe wettelijke termijnen zijn:
- vóór 30 april: toezending van de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten van de deelnemende provincie;
- vóór 15 juli: toezending van de vastgestelde jaarrekening aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
- vóór 15 september: toezending van de vastgestelde begroting van het volgende begrotingsjaar aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Conclusie

Het algemeen bestuur wordt gevraagd in te stemmen met:
- het verlengen van de nota Planning & Control 2020 – 2023 (op 31 oktober 2022 verlengd tot en met 2024 en op 30 oktober 2023 verlengd tot en met 2027) met nogmaals één jaar tot en met 2028, waarbij uitsluitend de wettelijke termijnen voor het indienen van de P&C-producten zijn geactualiseerd conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr);
- het wijzigen van de naam van de nota in 'Nota Planning & Control 2020 – 2028';
- de opdracht aan de dienst om in 2027 deelvoorstellen voor te bereiden, voor en met het algemeen bestuur, ten behoeve van een nieuwe nota planning en control voor de periode vanaf 2029.

Aldus ingestemd in de vergadering van het algemeen bestuur van 2 november 2026,

de voorzitter, de secretaris,

D. Kistemaker M.E. Krul-Seen